

Més que un lloc on passar la calor

Joan Safont planteja a «L'estiu passat» una geografia de l'estiueig d'artistes i escriptors, amb la Costa Brava com un dels escenaris principals i protagonistes com Albert, Vinyoli o Leveroni

Dels binomis indissolubles, com Josep Pla i Calella de Palafrugell o Joaquim Ruyra i Blanes al repòs etern de Pere Calders a Llançà o l'estiueig de *Pilar Prim* i el seu pare literari, Narcís Oller, a la Cerdanya. L'escriptor i periodista Joan Safont planteja a *L'estiu passat* una geografia de l'estiueig d'artistes i escriptors pels Països Catalans, amb la Costa Brava com un dels escenaris principals.

Begur, el Port de la Selva, Portlligat, Cadaqués o Palamós són alguns dels racons recollits al llibre per la seva relació amb escriptors com Joan Vinyoli, J.V. Foix o Rosa Leveroni o pintors com Josep Maria Sert, per l'empremta que hi van deixar i també per com el paisatge i la seva gent van marcar-los la vida i l'obra.

Publicat per Comanegra, el projecte neix d'una sèrie d'articles estiueus per al digital *El Nacional* que ha acabat convertida en un llibre amb prop de cinquanta estampes protagonitzades per personatges com Jacint Verdaguer, Mercè Rodoreda, Caterina Albert, Joan Miró o Antoni Tàpies i fruit d'un temps en què no es parlava de vacances ni de turisme, sinó d'estiueig, jurant fidelitat a un lloc concret i a unes rutines relativament estables durant els mesos de calor.

La tria que apareix, remarca Safont al pròleg, «és completament arbitrària i subjectiva», però permet descobrir la relació curiosa de Calders amb la tramuntana empordanesa, que va passar l'enervar-lo a atreure'l perquè tenia la virtut de netejar l'ambient després de dies de calor intensa i xafogosa.

O com Foix, que va visitar per primera vegada el Port de la Selva als anys 20 per un article de Pla a *La Publicitat* i hi va passar gairebé tots els estius fins a l'any 1987, va aconseguir integrar-se en l'ambient del poble gràcies a un canvi de pantalons.

També com Rosa Leveroni va tenir una cambra pròpia en una barraqueta de Portlligat abans que el seu refugi passés a mans de Salvador Dalí i un dels casos més curiosos: l'inesperat regal que va rebre el poeta Carles Riba quan va fer seixanta anys. Per celebrar un aniversari tan rodó, Riba i Clementina Arderiu van rebre una caseta de pescadors al carrer de l'Amargura de Cadaqués pagada per subscripció popular que encara està en mans dels seus descendents.

La llegenda de Carmen Amaya a Begur; aquells anys en què Sert va fer un conclave artístic d'abast internacional al Mas Juny, a la platja de Castell de Palamós o els dos estius que Josep Carner va passar al Lloret dels pescadors i els indians són altres de les històries del llibre.

Font d'inspiració

En alguns casos, a més, els espais d'estiueig es van acabar convertint en llocs d'inspiració i font de creativitat. El més extrem és el d'Eugeni d'Ors, que va marxar al balneari de la Garriga a no fer res i hi va acabar escrivint un llibre sobre no fer res, però Safont també recull com els estius que Narcís Oller va passar a Puigcerdà van anar amarant la novel·la que escrivia mentre era a la Cerdanya, *Pilar Prim*.

Entre personatges com Montserrat Roig, Àngel Guimerà, Margarida Xirgú o Pablo Picasso, L'estiu passat també testimonia l'estiueig de dues plomes gironines fora de la demarcació: Aurora Bertrana a Berga i Caterina Albert, a qui el lector sol situar entre l'Escala i Barcelona, però que va deixar petjada a Cerdanyola del Vallès i va batejar un dels seus barris, Montflorit, gràcies a un poema.